

Abstract lezing

De schaal van Thomas (of: Critical Thinking: basisprincipes en toepassingen)

Johan Braeckman

In deze voordracht wordt onderzocht waarom mensen zo kwetsbaar zijn voor mentale infectie door onwaarschijnlijke of ronduit waanzinnige overtuigingen. Inzichten ontwikkeld in diverse disciplines, zoals de sociale psychologie, de informele logica en de neurowetenschappen, maken duidelijk hoe snel het menselijk redeneren de mist ingaat, hoe makkelijk men foute verbanden legt, verkeerde statistische inschattingen en al te snelle veralgemeningen maakt, en dergelijke meer.

Wetenschappelijk geschoolde mensen, in het bijzonder diegenen werkzaam in wetenschappelijk onderzoek, zijn tot op zekere hoogte beter gewapend tegen het besmettingsgevaar dat uitgaat van irrationele en pseudowetenschappelijke opvattingen. Maar daar staat tegenover dat ze ook beter in staat zijn tot het 'rationaliseren' van overtuigingen die men om slechte redenen opdeed, waardoor ze langer vasthouden aan foute ideeën.

Met andere woorden, niemand is volstrekt immuun voor pseudowetenschap, bijgeloof en irrationeel denken. In de voordracht bespreken we naast pseudowetenschappelijke theorieën ook historische en actuele voorbeelden van ogenschijnlijk wetenschappelijke en objectieve opvattingen die niettemin geïnficeerd bleken door drogredenen, foute vooronderstellingen, en dergelijke meer. Gaandeweg wordt verduidelijkt wat de verschillen zijn tussen wetenschap en pseudowetenschap.

Een volkomen vorm van rationaliteit is wellicht niet haalbaar, maar we zijn wel in staat om beter inzicht te verwerven in de vele, vaak verrassende manieren waarop ons brein informatie verwerkt en creëert die niet met de realiteit strookt. Eenieder die de kwaliteit van zijn denken wenst te bevorderen kan baat hebben bij de studie van de inzichten die door de discipline die bekend staat als *Critical Thinking* zijn voortgebracht.